

Bijlage behorende bij het raadsvoorstel Winkeltijdenverordening met betrekking tot de belangenafweging en uitwerking van de verschillende varianten.

Belangen

Bij een nieuwe Winkeltijdenverordening gelden geen specifiek opgelegde voorschriften. Het uitgangspunt is dat de gemeente de verschillende belangen kan afwegen. De belangen die zijn betrokken bij de afweging zijn:

1. Werkgelegenheid en economische bedrijvigheid
In welke mate neemt de werkgelegenheid toe door verandering van de openingstijden.
2. Werknemers en winkeliers met weinig of geen personeel
Wat zou de beleving van winkelmedewerkers kunnen zijn. In ogenschouw genomen dat de zondag traditioneel een dag is voor bijvoorbeeld ontspanning en het onderhouden van sociale contacten.
3. Recreatieve en toeristische aantrekkingskracht
Wat is de invloed van verandering van openingstijden op het ondersteunend effect ten aanzien van recreatie en het toerisme.
4. De zondagsrust
In hoeverre wordt de zondagsrust beïnvloed door meer activiteit in en om winkelgebieden aangetast en het winkelend publiek.
5. De leefbaarheid (daaronder ook begrepen openbare orde en veiligheid)
Winkelgebieden zijn doorgaans leeg en verlaten op zon- en feestdagen. Nadelig effect hiervan is dat dit hangjongeren kan aantrekken, wat kan leiden tot overlast en een onveilig gevoel bij omwonenden en passanten. Winkelend publiek zorgt voor een levendigheid.
6. Behoefte bij winkeliers
Op een informatiebijeenkomst is de middenstand van Eemsmond geïnformeerd over de op handen zijnde verandering en is gevraagd naar suggesties en ideeën. In welke mate voorziet veranderde openstelling in een behoefte?
7. De situatie in naburige gemeenten
Uit oogpunt van concurrentiepositie van de Eemsmondse middenstand is onderzoek gedaan naar de situatie in de omliggende gemeenten. Beoordeeld is in hoeverre de verandering van openingstijden een bijdrage kan leveren aan genoemde positie.
8. Vermindering van de regeldruk
Levert een gewijzigde situatie voordeel op ten aanzien van de vermindering van regeldruk en afname van de administratieve lastenverlaging?

Varianten

In dit onderdeel worden vijf varianten besproken.

Variant I: algemene vrijstelling

De algemene vrijstelling betekent kortweg dat voor alle winkels een vrijstelling geldt voor elke zon- en feestdag. Het is aldus aan de winkels zelf om te beslissen of zij wel of niet open willen zijn op zon- en feestdagen.

Voordelen

- stimulans voor de werkgelegenheid en economische bedrijvigheid
- ondersteuning aan recreatie en toerisme
- verbetering concurrentiepositie van bedrijven t.o.v. bedrijven in andere gemeenten
- levendiger winkelgebied
- geen regeldruk

Nadelen

- vergroting van werkdruk bij werknemers en winkeliers met weinig of geen personeel
- voorziet niet in de behoefte van met name het midden- en kleinbedrijf (MKB)
- een aanzienlijke aantasting van de zondagsrust
- grote kans tot overlast voor personen die nabij winkels wonen (leefbaarheid)

Variant II: vrijstelling voor bepaalde branches en 12 dagen per kalenderjaar ontheffing

Deze variant houdt in dat supermarkten binnen de gemeente de mogelijkheid krijgen om tussen 12.00 en 17.00 uur open te zijn op zondagen. Daarnaast bestaat er nog 12 dagen per jaar de mogelijkheid om zon- en feestdagen aan te wijzen voor alle categorieën winkeliers.

Voordelen

- stimulans voor de werkgelegenheid en economische bedrijvigheid
- ondersteuning aan recreatie en toerisme
- verbetering concurrentiepositie van bedrijven t.o.v. bedrijven in andere gemeenten
- deels tegemoetkoming aan behoefte winkeliers
- een levendiger winkelgebied voor wat betreft supermarkten op de zondag
- geen regeldruk voor wat betreft supermarkten

Nadelen

- vergroting van werkdruk bij werknemers van supermarkten
- een aantasting van de zondagsrust
- mogelijke overlast voor personen die nabij supermarkten wonen

Variant III: verruiming van aantal vrijstellingen (van 8 naar 16)

Een verruiming van het aantal vrijstellingen van 8 naar 16 dagen per jaar betekent dat, in overleg of eventueel op aanvraag, 16 zon- en feestdagen per jaar kunnen worden aangewezen, waarop alle categorieën winkels open kunnen.

Voordelen

- deels tegemoetkoming aan de behoefte van winkeliers
- geringe verbetering van de concurrentiepositie van bedrijven t.o.v. omliggende gemeenten
- geringe bevordering van de leefbaarheid

Nadelen

- een geringe aantasting van de zondagsrust
- geen vermindering van de regeldruk (en administratieve lasten)

Variant IV: De huidige verordening behouden (8 vrijstellingen)

Dit is de huidige regeling in de verordening t.a.v. de zon- en feestdagen. Dit zou geen wijziging betekenen voor wat betreft dit artikel in de verordening.

Voordelen

- minimale aantasting van de zondagsrust
- er wordt (deels) tegemoet gekomen aan de belangen van werknemers winkeliers met weinig of geen personeel

Nadelen

- slechte concurrentiepositie voor bedrijven t.o.v. bedrijven in omliggende gemeenten
- geen bevordering van de leefbaarheid
- er wordt niet tegemoet gekomen aan de behoefte van winkeliers
- geen vermindering van de regeldruk

Variant V: geen zon- en feestdagopenstelling

Dit betekent dat er geen mogelijkheden worden geboden tot zon- en feestdagenopenstelling. De haalbaarheid van een dergelijke regeling lijkt zeer minimaal, temeer het een bijzondere inperking betreft van de huidige praktijk. Omwille van de vergelijkbaarheid is er voor gekozen deze variant toch te benoemen.

Voordelen

- volledige zondagsrust
- er wordt (deels) tegemoet gekomen aan de belangen van werknemers winkeliers met weinig of geen personeel
- geen regeldruk

Nadelen

- geen stimulans voor de economische bedrijvigheid
- geen ondersteuning aan de recreatie of het toerisme
- slechte concurrentiepositie voor bedrijven t.o.v. bedrijven in omliggende gemeenten
- geen bevordering van de leefbaarheid
- er wordt niet tegemoet gekomen aan de behoefte van winkeliers

Weging

In de wegingsmatrix worden de verschillende varianten afgezet tegen de te betrekken belangen. Hierbij wordt op een vijfpuntschaal (zeer goed = 2 pnt, goed = 1 pnt, neutraal = 0 pnt, slecht = -1 pnt, zeer slecht = -2 pnt) gewogen in welke mate een belang wordt gediend met een bepaalde variant. In de onderstaande matrix zijn de afzonderlijke belangen even zwaar gewogen.

Wegingsfactoren	V 1	V 2	V 3	V 4	V 5
Bevorderen van werkgelegenheid en economische bedrijvigheid	2	1	0	0	-2
Bevorderen van recreatie en toerisme	2	1	0	0	-2
Versterken concurrentiepositie t.o.v. naburige gemeenten	2	1	1	-1	-2
Behartigen belangen werknemers en kleine winkeliers met weinig personeel	-2	-1	0	1	2
Voorziet in behoefte winkeliers	-2	1	1	-1	-2
Bevordering van de zondagsrust	-2	-2	-1	1	2
Bevordering van de leefbaarheid	-1	2	1	-1	-2
Vermindering van de regeldruk	2	1	-2	-2	2
Totaal	1	5	0	-3	-4

Uit de weging blijkt een duidelijke voorkeur voor variant II. Hierbij worden supermarkten ruim bediend en blijven er voor bijvoorbeeld bouwmarkten, meubelspeciaalzaken e.d. voldoende mogelijkheden om op (tweede) feestdagen open te kunnen zijn. Anderzijds wordt de aantasting van zondagsrust en vergroting van de werkdruk bij werknemers beperkt in tijd (12.00 tot 17.00 uur) en branche (supermarkten).

Uitleg van de weging bij de voorkeursvariant:

Werkgelegenheid en economische bedrijvigheid

Een vrijstelling voor supermarkten op zondag betekent dat de werkgelegenheid en economische bedrijvigheid in die branche kan worden bevorderd. Dit is niet of minder het geval in de varianten waarbij slechts een aantal malen per jaar ontheffing kan worden verleend (varianten III en IV). Omdat dit voordeel optreedt bij slecht een enkel branche is dit onderdeel gewaardeerd met de score "goed".

Recreatieve en toeristische aantrekkingskracht

Een verruiming van de huidige regeling om op zon- en feestdagen geopend te mogen zijn ondersteunt de recreatie en het toerisme. Door een vrijstelling te verlenen aan supermarkten is er zelfs sprake van een meer reguliere openstelling en kunnen deze winkels op structurele wijze ondersteuning bieden aan recreatie en toerisme. Deze factor is daarom gewaardeerd met "goed".

Concurrentiepositie

De winkeliers in de naburige gemeenten Winsum en De Marne mogen alle zon- en feestdagen open. In de gemeente Appingedam mogen supermarkten op alle zondagen open. De winkeliers in de gemeenten Loppersum en Delfzijl mogen 12 aangewezen zon- en feestdagen open. De afstanden tussen Eemsmond en omliggende gemeenten is dermate klein dat sprake kan zijn van klanttoerisme. Door een vrijstelling te verlenen aan supermarkten kunnen deze op een gelijkwaardige manier concurreren met omliggende gemeenten. De overige twaalf vrijstellingen (op aanvraag) bieden met name de bouwmarkten en meubelspeciaalzaken de mogelijkheid om op feestdagen geopend te zijn. Score "goed".

Werknemers en winkeliers met weinig of geen personeel

Winkelmedewerkers zijn niet altijd enthousiast om op zondag te werken. De zondag is namelijk van oudsher een rustdag en biedt bovendien de gelegenheid tot zingeving, ontspanning en het onderhouden van sociale contacten. Door geen algehele vrijstelling te verlenen, maar slechts een vrijstelling voor supermarkten, worden winkeliers met weinig of geen personeel ontzien. Het

werkdrukeffect van verruiming van 8 naar 12 vrijstellingen (op aanvraag voor niet supermarkten) is gering. Bovendien worden de belangen van werknemers beschermd met de arbeidstijdenwet. De score is gewaardeerd op "slecht".

Behoefte bij winkeliers

Op 3 februari j.l. is een bijeenkomst georganiseerd voor lokale winkeliers. Gebleken is dat er vanuit het lokale midden- en kleinbedrijf niet erg veel behoefte is aan een verruiming van de huidige regeling. Voor wat betreft de supermarkten lopen de meningen uiteen. Dit varieert van de Jumbo supermarkt in Uithuizen die graag elke zondag open wil tot de COOP in Uithuizermeeden die aangeeft geen uitbreiding te willen.

Ditzelfde beeld is aanwezig onder bouwmarkten en meubelspeciaalzaken. Zo hebben Formido en Scherer aangegeven behoefte te hebben aan met name feestdagenopenstelling en heeft Hamminga aangegeven hier geen behoefte aan te hebben.

Door een vrijstelling te verlenen aan supermarkten kunnen deze zelf bepalen of zijn wel of niet open willen zijn op zondag. De overige 12 vrijstellingen (op aanvraag) kunnen dan bijvoorbeeld worden gebruikt voor feestdagopenstelling voor bouwmarkten en meubelzaken als ook incidentele zondagopenstelling voor overige winkeliers (anders dan supermarkten). Deze factor is gewaardeerd als "goed".

De zondagsrust

Naar mate er meer openstelling komt voor winkeliers op zon- en feestdagen wordt de zondagsrust in en om winkelgebieden aangetast. Het winkelend publiek veroorzaakt nu eenmaal rumoer. Door vrijstelling en ontheffingen voor de zon- en feestdagen wordt de zondagsrust per definitie aangetast. Door beperkingen op te leggen in tijd (12.00 tot 17.00 uur), plaats en/of branche (supermarkten) wordt de aantasting van de zondagsrust beperkt. Desondanks scoort deze parameter "zeer slecht".

De leefbaarheid (daaronder ook begrepen openbare orde en veiligheid)

Winkelgebieden zijn doorgaans leeg en verlaten op zon- en feestdagen. Nadelig effect hiervan is dat dit hangjongeren kan aantrekken, wat kan leiden tot overlast en een onveilig gevoel bij omwonenden en passanten. Winkelend publiek zorgt evenwel voor een levendig winkelgebied. Variant II, waarbij supermarkten worden vrijgesteld voor de zondag, vergroot de leefbaarheid doordat op structurele basis de supermarkten open kunnen zijn. Door een beperking in openingstijden, namelijk 12.00 tot 17.00 uur op zondag, wordt de overlast voor omwonenden beperkt. De mogelijkheid tot 12 keer vrijstelling per jaar, in tegenstelling tot de bestaande 8 keer, zal weinig van invloed zijn. De waardering voor dit onderdeel is "zeer goed".

Vermindering van de regeldruk

Indien winkeliers vrij worden gelaten om zelf te bepalen wanneer zij op zon- en feestdagen open willen, betekent dit een vermindering van de regeldruk en administratieve lastenverlichting, wat doorgaans als positief wordt ervaren. Anderzijds wordt de invloed van de gemeente beperkt. In de beschouwde variant wordt een deel van de winkels vrijgesteld waardoor dit de regeldruk vermindert. Voor de twaalf vrijstellingen (op aanvraag) geldt vanzelfsprekend dat dit geen vermindering van de regeldruk is. Waardering "goed".